

ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ASSESSMENT OF THE LEVEL OF LOCAL AUTHORITIES' BUDGET SECURITY

Стеценко Т.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Stetsenko Tetiana

V.N. Karazin Kharkiv National University

Стаття присвячена узагальненню теоретичних засад формування системи оцінки рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування та наданню рекомендацій щодо методики її здійснення. Проведено критичний аналіз існуючих методик оцінки бюджетної безпеки на різних рівнях національної економіки. Визначено базові принципи побудови системи оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування, що дозволяє забезпечити об'єктивність її результатів. Запропоновано алгоритм оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування у три етапи, базуючись на ієрархічному принципі. Встановлено, що не кожен відносний показник, що характеризує бюджетні відносини, може бути індикатором бюджетної безпеки. Доведено, що для об'єктивної оцінки бюджетної безпеки на місцевому рівні необхідно враховувати не тільки показники повноти виконання бюджетних показників та ефективності використання бюджетних коштів, але й своєчасність реалізації всіх стадій бюджетного процесу.

Ключові слова: бюджет, місцевий бюджет, бюджетна безпека, оцінка бюджетної безпеки, індикатори бюджетної безпеки.

Ensuring the state of budget security of local governments is impossible without an objective system of evaluation. The article is devoted to the generalization of the theoretical foundations of the system of assessing the level of budget security of local governments (authorities) and providing recommendations on how to implement it. The author performed a critical analysis of existing methods of assessing budget security at different levels of the national economy: the vast majority of scientific papers are devoted to assessing budget security at the state level, which corresponds to the macro level of the economy; search and development of separate indicators and complex systems of budget security assessment at the meso level, which corresponds to the level of the regional economy, have not become widespread in domestic scientific circles; the proposed indicators for assessing the budget security of local governments are insufficiently diversified. Attempts to build a comprehensive system for assessing the budget security of local governments did not take into account the fact of hierarchical dependence of the level of budget security of a particular local government from the budget security of wider facilities. The basic principles of building a system for assessing the budget security of local governments (authorities), which allows to ensure the objectivity of its results. The author proposed an algorithm for assessing the budget security of local governments in three stages, based on the hierarchical principle: assessment of the level of budget security of the state; assessment of the level of budget security of all local governments; assessment of the level of budget security of a specific local government body. Not every relative indicator that characterizes budget relations can be an indicator of budget security. The author proved that for an objective assessment of budget security at the local level it is necessary to take into account not only the indicators of completeness of budget indicators and efficiency of use of budget funds, but also the timeliness of all stages of the budget process.

Keywords: budget, local budget, budget security, budget security assessment, budget security indicators.

Постановка проблеми. Забезпечення стану бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування неможливе без об'єктивної системи її оцінки. Система оцінки бюджетної безпеки місцевих органів влади продукує вхідну

інформацію для коригування державної та регіональної бюджетної політики. За об'єктивність оцінки відповідають ретельно відібрані індикатори бюджетної безпеки, які дозволяють охарактеризувати поточний стан бюджетної безпеки

органів місцевого самоврядування та висвітлюють найвірогідніші ризики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Специфіці оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування присвячено взагалі небагато праць, більшість з яких обмежується перерахуванням можливих індикаторів оцінки бюджетної безпеки на мезорівні економіки. Хотілося б відзначити наступних науковців, які зробили суттєвий внесок в розроблення механізму оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування: О. Гладкову та О. Свинаренко [1], С. Бугіль [2], І. Микитюка [3], М. Ставничу [4], С. Бойко та Я. Дячука [5].

Дослідження міжнародного доробку у сфері бюджетної безпеки [6–8] виявило, що найчастіше використовується поняття «фіскальна стабільність» і розробляються фіскальні правила для її забезпечення та методики її оцінки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проведений попередніх досліджень з обраної теми виявив недостатній рівень опрацьованості питань забезпечення бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування та оцінки рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування.

Постановка завдання. Метою статті є узагальнення теоретичних засад формування системи оцінки рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування та надання рекомендацій щодо методики її здійснення.

Для досягнення мети наукового дослідження були виконані наступні завдання:

1) оцінено рівень теоретичного опрацювання оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування;

2) запропоновано алгоритм оцінювання рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування;

3) проведено критичний аналіз існуючих методик оцінки бюджетної безпеки на різних рівнях національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Критичний аналіз наукового вітчизняного доробку в напрямі оцінки бюджетної безпеки на різних рівнях управління (макрорівень, мезорівень або регіональний) дозволив сформулювати наступні твердження:

1) найактивніше вітчизняним науковим товариством розроблялися теоретичні та методологічно-практичні засади оцінки бюджетної безпеки на макрорівні, що відповідає управлінню країною в цілому. Більшість робіт мають практичний характер, оминаючи подальшу розробку теоретико-методологічних аспектів оцінки бюджетної безпеки. Основу наукових статей становить оцінка поточного стану бюджетної безпеки країни на основі затвердженої нормативно-правовим актом методики (Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [9]). В той же час практично

відсутні пропозиції щодо вдосконалення існуючої методики, розробки альтернативних авторських методик, що також було відмічено й у статті В. Вареник [10, с. 40–41];

2) доволі небагато наявно наукових праць, присвячених дослідженню бюджетної безпеки на місцевому рівні управління (мезорівні економіки), відбору особливих індикаторів та побудові системи оцінки бюджетної безпеки місцевого самоврядування. Наявні непоодинокі ототожнення оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування із визначенням їх рівня фінансової автономії або повної оцінки реалізуємої регіональної бюджетної політики [2, с. 56; 11, с. 178], що є помилковим через негативне ставлення до активного використання міжбюджетних трансфертів в вітчизняній системі бюджетного вирівнювання;

3) серед небагатьох робіт, що присвячені саме оцінці бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування, запропонований набір індикаторів для оцінки бюджетної безпеки не охоплює всі можливі наслідки реалізації ризиків у бюджетній сфері, а саме: більшість індикаторів належать до характеристики повноти виконання планових бюджетних показників, а ось вчасність реалізації бюджетних відносин, процедур тощо залишається без контролю та відповідних індикаторів у системі оцінки;

4) наявні комплексні методики оцінки бюджетної безпеки на мезорівні не враховують наявність обмежувального фактору внаслідок ієрархічної підлеглості місцевих органів влади загальнодержавним. Тобто рівень бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування апріорі не може бути вищим, ніж рівень бюджетної безпеки в країні в цілому.

Використовуючи вищенаведені твердження, можна запропонувати чіткий алгоритм оцінювання рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування, що дозволяє уникнути наявних недоліків (див. рис. 1).

На першому кроці оцінюватиметься рівень бюджетної безпеки в цілому для країни в особі її державних органів влади. Важливість початку оцінювання бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування саме з цього об'єкту пояснюється позицією місцевих бюджетів у бюджетній системі країни, а саме місцеві бюджети є низовою ланкою бюджетної системи України. Тому рівень бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування обмежений зверху рівнем бюджетної безпеки країни. Погіршення рівня бюджетної безпеки країни в цілому сигналізує про появу загроз стабільному функціонуванню всієї бюджетної системи, кожному її рівню.

На теперішній час оцінка рівня бюджетної безпеки країни здійснюється в межах оцінки економічної безпеки України, а методика затверджена Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [9]. Інтегральний

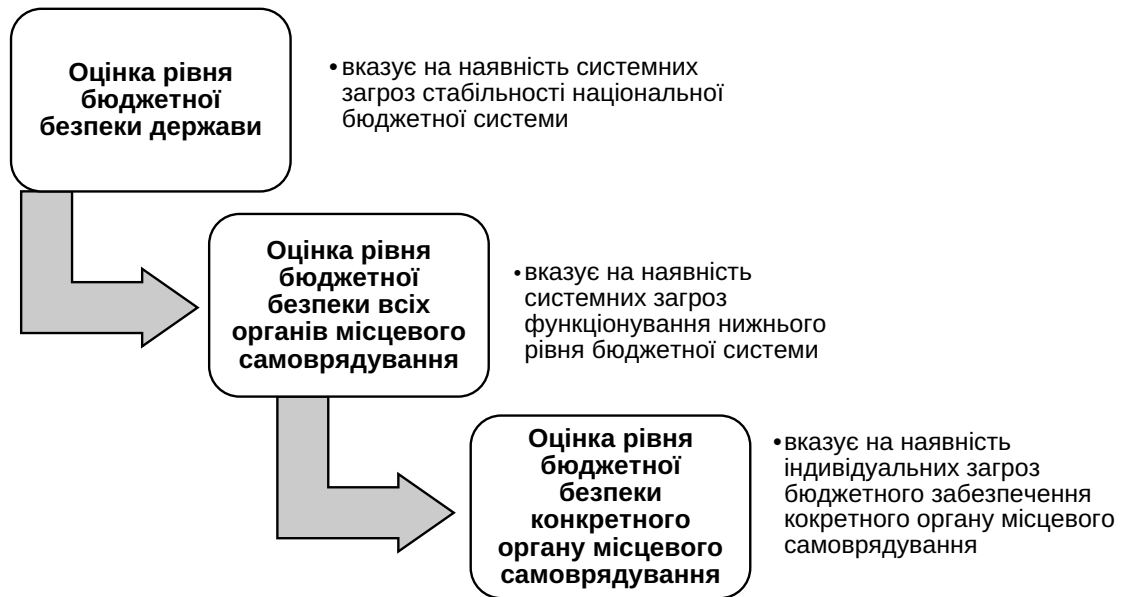

Рис. 1. Алгоритм оцінювання рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування [12]

індекс бюджетної безпеки розраховується як середня арифметична зважена нормалізованих значень чотирьох індикаторів. В порівнянні з попередньою методикою, що втратила чинність із затвердженням нової методики, без змін залишилися тільки два індикатори: відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП та рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет. Було додано індикатори, що оцінюють стан й інших ланок сфери державних фінансів, зокрема збалансованість позабюджетних фондів України та боргове навантаження на Державний бюджет України. Зауважимо, що хоча у попередній методиці було включено два показника, що опосередковано характеризують стан місцевих бюджетів України, однак за економічним змістом вони не належать до індикаторів оцінки рівня безпеки, а розкривають особливості сформованої системи міжбюджетних відносин.

Як зазначає М. Петричко [13, с. 146], обмеження індикаторів бюджетної безпеки до наявних чотирьох впливає на об'єктивність отриманої оцінки.

З практичної точки зору для подальшого прийняття виважених управлінських рішень в межах системи забезпечення бюджетної безпеки слушною є пропозиція І. Бабець та О. Іваху [14, с. 207] щодо розрахунку коефіцієнту еластичності, який би оцінював ступінь впливу складових на інтегральний показник.

Порівнюючи вітчизняну методику оцінки бюджетної безпеки та аналогічну уніфіковану методику оцінки фіскальної стійкості країн-членів ЄС, що детально писана у роботі [15, с. 63–65], вітчизняний аналог має на меті оцінку рівня бюджетної безпеки окремо, боргової безпеки

окремо і т.д., а європейський аналог – ідентифікацію фіскальних ризиків, що дозволяє уникнути взаємопов'язаності індикаторів. Даний недолік вітчизняної методики відзначила О. Тимошенко [16, с. 115], вказавши, що бюджетна та боргова безпека є взаємозалежними.

Як доводить опрацювання іноземних наукових праць, в міжнародній практиці не здійснюється розподіл на бюджетну та боргову безпеки, а досліджується стан фіскальної стійкості (англ. – *fiscal sustainability*), а в цьому контексті розглядаються всі можливі фіскальні ризики [7–8].

Поряд з офіційно затвердженою методикою оцінки бюджетної безпеки держави можна відзначити й наявність авторських методик. Ми хотіли виділити методику С. Онищенко [17], яка передбачає розрахунок інтегрального показника бюджетної безпеки, однак з огляду на перелік індикаторів, автор підтримує позицію міжнародної наукової спільноти і скоріше оцінює фіскальну безпеку України. «Розрахунок інтегрального показника бюджетної безпеки за пропонованою методикою дозволить врахувати рівень глобалізованості економіки, особливості структури бюджетної системи та відповідність рівню розвитку розвинених країн» [17]. Проведене порівняння оцінки бюджетної безпеки, розраховане за Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [9] та методикою С. Онищенко [17], виявили суттєві відхилення означених оцінок для періоду 2000–2015 рр. і показали більшу чутливість авторської методики.

В межах реалізації другого та третього етапів алгоритму оцінювання рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування (див. рис. 1)

вбачається доцільним відібрати уніфікований набір індикаторів, які б фіксували негативні ефекти від реалізації загроз. Під негативними ефектами ми розуміємо невчасність проходження стадій бюджетного процесу, відсутність гармонізації доходних та витратних потоків в межах одного місцевого бюджету, рівень недовиконання бюджетних показників, розбалансованість бюджету тощо. Суттєва відмінність між другим та третім етапами буде полягати у статистичній базі: на другому етапі оцінюватимуться показники разом для всього рівня місцевих бюджетів і внаслідок такого узагальнення не всі показники, що зокрема пов'язані з параметром «своєчасність», можна застосувати. На третьому етапі для розрахунку будуть використовуватись показники, пов'язані з конкретною територіальною громадою та територією, органом місцевого самоврядування, місцевим бюджетом.

На початку статті вже вказувалось на відсутність масштабних досліджень тематики оцінки бюджетної безпеки на територіальному рівні. Наявні поодинокі праці, де зазначаються пропозиції щодо індикаторів бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування, і ще менше наукових робіт, де представлені повноцінні, завершені авторські методики оцінки рівня бюджетної безпеки в масштабах адміністративно-територіальних одиниць.

Узагальнивши пропозиції науковців щодо відбору показників в якості індикаторів стану бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування, ми дійшли висновку, що не всі запропоновані показники за економічним змістом підходять на цю роль (див. табл. 1). В переліку показників, наведеному у табл. 1, показники під номерами 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12 характеризують структуру бюджетної системи України, систему міжбюджетних відносин, наявну модель фіскального федералізму. Однак ці показники та їх динаміка не демонструють зменшення/збільшення рівня бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування.

Серед комплексних методик відзначимо Ю. Тимчишина [20], який запропонував використовувати рейтингову систему оцінювання бюджетної безпеки областей України. Серед восьми обраних показників є як структурні показники, так і класичні індикатори бюджетної безпеки. Недоліком запропонованої методики є використання бальної системи оцінювання, яка надає не абсолютну оцінку рівня бюджетної безпеки, а відносно інших учасників оцінювання. Тобто якщо у всіх областях буде стан бюджетної небезпеки, дана система не зможе це ідентифікувати.

Одну з найвдаліших методик оцінки безпеки місцевих бюджетів запропонували С. Бойко та

Таблиця 1

Можливі індикатори бюджетної безпеки на регіональному/територіальному рівні

№ з/п	Показник	Джерело, в якому запропоновано використовувати даний показник в якості індикатора бюджетної безпеки на мезорівні
1	Рівень дефіциту (профіциту) місцевих бюджетів до ВВП / рівень дефіциту (профіциту) місцевого бюджету до ВРП, %	1–3; 19
2	Рівень виконання планових показників доходної частини місцевих бюджетів, %	1–3
3	Рівень виконання планових показників за видатковою частиною місцевих бюджетів, %	1–3
4	Частка доходів місцевих бюджетів у ВВП / ВРП, %	1; 18
5	Частка видатків місцевих бюджетів у ВВП / ВРП, %	1
6	Обсяг трансфертів з державного бюджету, % до ВВП	1–2
7	Амплітуда коливань бюджетних трансфертів на одну особу між регіонами	1
8	Амплітуда коливань бюджетних видатків на одну особу між регіонами	1–2
9	Динаміка і частка доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті держави	1
10	Динаміка і частка видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті держави	1
11	Динаміка і частка міжбюджетних трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам	1–2; 4; 18; 19
12	Коефіцієнти фінансової стійкості	2–4

Джерело: побудовано автором

Я. Дячук [5]. Основними характеристиками їх методики оцінювання є:

1) всі відібрані показники за своєю економічною сутністю є індикаторами бюджетної безпеки, тобто на підставі зміни їх значень можна констатувати покращення чи погіршення рівня безпеки конкретного об'єкта;

2) результатом оцінювання є інтегральна оцінка, що розраховується як середня зважена всіх індикаторів;

3) на підставі кореляційного аналізу з первинної множини індикаторів було обрано кінцеву підмножину для посилення достовірності оцінки.

Висновки. Підсумовуючи матеріали даного дослідження, нами було запропоновано алгоритм оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування у три етапи, базуючись на ієрархічному принципі. Проведено критичний аналіз існуючих методик оцінки бюджетної безпеки на різних рівнях національної економіки. Встановлено, що не кожен відносний показник, що характеризує бюджетні відносини, може бути індикатором бюджетної безпеки. Перспективи подальших досліджень пов'язані із формуванням вичерпного переліку індикаторів для об'єктивної оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гладкова О. В., Свиначенко О. І. Бюджетна безпека регіону як фактор його сталого соціально-економічного розвитку. *Бізнес Інформ*. 2018. № 9. С. 174–181.
2. Бугіль С. Я. Фінансова стійкість та безпека місцевих бюджетів в умовах обмеженості фінансових ресурсів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2016. Вип. 1. С. 55–60.
3. Микитюк І. Фінансова стійкість та безпека місцевого бюджету. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2013. № 1. С. 86–97.
4. Ставнича М. М. Бюджетна безпека регіону в контексті ефективного соціально-економічного розвитку. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 386–394.
5. Бойко С. В., Дячук Я. С. Безпека місцевих бюджетів у контексті бюджетної децентралізації в Україні. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2019. Т. 25, № 2. С. 66–74.
6. Uryszek T. Fiscal Sustainability of Local Governments in the Visegrad Group Countries. *Entrepreneurial Business and Economics Review*. 2018. Vol. 6(3). P. 59–71. DOI: <https://doi.org/10.15678/EBER.2018.060304>.
7. Xu M. Research on Fiscal Risk of Local Government Based on Governance in China. *Proceedings of 2011 International conference on public administration (7th)*, Vol. II. Pp. 487–493.
8. Zahariev A., Radulova A., Aleksandrova A., Petrova M. Fiscal sustainability and fiscal risk in the EU: forecasts and challenges in terms of COVID-19. *Entrepreneurship and sustainability issues*. Vol. 8, Issue 3. Pp. 618–632. DOI: <https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.3>.
9. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : затверджено Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 29.10.2013 № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (дата звернення: 14.11.2021).
10. Вареник В. М. Оцінка бюджетної безпеки України. Європейський вектор економічного розвитку. *Економічні науки*. 2015. № 1. С. 33–43.
11. Гладкова О. В. Бюджетна безпека регіону як фактор його сталого соціально-економічного розвитку. *Бізнес Інформ*. 2018. № 9. С. 174–181.
12. Стеценко Т. В. Індикатори оцінки бюджетної безпеки органів місцевого самоврядування. *Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements* : collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), Stockholm, Kingdom of Sweden: European Scientific Platform, May 27, 2022. Pp. 30–31. DOI: 10.36074/scientia-27.05.2022
13. Петричко М. М. Оцінка рівня бюджетної безпеки України: проблеми та шляхи вирішення. *Економічний простір*. 2015. № 97. С. 140–148.
14. Бабець І. Г., Івах О. В. Методичні підходи до оцінювання бюджетної безпеки України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.1. С. 204–210.
15. Ухналь Н. М. Бюджетна безпека країни в умовах загострення фіскальних ризиків. *Наукові праці НДФІ*. 2018. Вип. 1. С. 59–72.
16. Тимошенко О. В. Оцінка фіскальних дисбалансів бюджетної системи в контексті забезпечення бюджетної безпеки України. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки*. 2018. № 5. С. 110–118.
17. Онищенко С. В. Методичний підхід оцінювання бюджетної безпеки держави. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2017. Вип. 2. С. 118–124.
18. Кушнірчук Ю. М. Реалізація фіскального потенціалу податків на економічні ресурси з метою зміцнення бюджетної безпеки. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.1. С. 273–281.
19. Футерко О.І. Бюджетна безпека України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2013. Вип. 9(2). С. 319–326.
20. Тимчишин Ю. В. Бюджетна безпека регіонів України в умовах децентралізації державного управління. *Регіональна економіка*. 2019. № 3. С. 106–114. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2019-3-11>.

REFERENCES:

1. Hladkova O. V., Svyarenko O. I. (2018) Biudzhetna bezpeka rehionu yak faktor yoho staloho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku [Budget security of the region as a factor of its sustainable socio-economic development]. *Business Inform*, no. 9, pp. 174–181.
2. Buhil S. Ya. (2016) Finansova stiiikist ta bezpeka mistsevykh biudzhetyv v umovakh obmezhenosti finansovykh resursiv [Financial stability and security of local budgets in conditions of limited financial resources]. *Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, vol. 1, pp. 55–60.
3. Mykytiuk I. (2013) Finansova stiiikist ta bezpeka mistsevoho biudzhetu [Financial stability and security of the local budget]. *Herald Kyiv national university of trade and economics*, no. 1, pp. 86–97.
4. Stavnycha M. M. (2012) Biudzhetna bezpeka rehionu v konteksti efektyvnoho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku [Budget security of the region in the context of effective socio-economic development]. *Proceedings of the University of the State Fiscal Service of Ukraine*, no. 1, pp. 386–394.
5. Boiko S. V., Diachuk Ya. S. (2019) Bezpeka mistsevykh biudzhetyv u konteksti biudzhetnoi detsentralizatsii v Ukraini [Security of local budgets in the context of budget decentralization in Ukraine]. *Scientific works of the National University of Food Technologies*, vol. 25, no. 2, pp. 66–74.
6. Uryszek T. (2018) Fiscal Sustainability of Local Governments in the Visegrad Group Countries. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, vol. 6(3), pp. 59–71. DOI: <https://doi.org/10.15678/EBER.2018.060304>.
7. Xu M. (2011) Research on Fiscal Risk of Local Government Based on Governance in China. *Proceedings of International conference on public administration (7th)*, vol. 2, pp. 487–493.
8. Zahariev A., Radulova A., Aleksandrova A., Petrova M. (2021) Fiscal sustainability and fiscal risk in the EU: forecasts and challenges in terms of COVID-19. *Entrepreneurship and sustainability issues*, vol. 8, issue 3, pp. 618–632. DOI: <https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.3>.
9. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013) Metodichni rekomendatsii shchodo rozrahunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (accessed 14 November 2021).
10. Varenik V. M. (2015) Otsinka biudzhetnoi bezpeky Ukrainy [Assessment of budget security of Ukraine]. *European Vector of Economic Development*, no. 1, pp. 33–43.
11. Hladkova O. V. (2018) Biudzhetna bezpeka rehionu yak faktor yoho staloho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku [Budget security of the region as a factor of its sustainable socio-economic development]. *Business Inform*, no. 9, pp. 174–181.
12. Stetsenko T. V. (2022) Indykatory otsinky biudzhetnoi bezpeky orhaniv mistsevoho samovriaduvannia [Indicators for assessing the budget security of local governments]. Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements : collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1) (Kingdom of Sweden: European Scientific Platform, Stockholm, May 27, 2022), pp. 30–31. DOI: <https://doi.org/10.36074/scientia-27.05.2022>
13. Petrychko M. M. (2015) Otsinka rivnia biudzhetnoi bezpeky Ukrainy: problemy ta shliakhy vyrishennia [Assessment of the level of budget security of Ukraine: problems and solutions]. *Economic scope*, no. 97, pp. 140–148.
14. Babets I. H., Ivakh O. V. (2013) Metodichni pidkhody do otsiniuvannia biudzhetnoi bezpeky Ukrainy [Methodical approaches to assessing the budget security of Ukraine]. *Scientific Bulletin of UNFU*, vol. 23.1, pp. 204–210.
15. Ukhna N. M. (2018) Biudzhetna bezpeka krainy v umovakh zahostrennia fiskalnykh ryzykiv [Budget security in the face of exacerbation of fiscal risks]. *RFI Scientific Papers*, vol. 1, pp. 59–72.
16. Tymoshenko O. V. (2018) Otsinka fiskalnykh dysbalansiv biudzhetnoi systemy v konteksti zabezpechennia biudzhetnoi bezpeky Ukrainy [Estimation of fiscal imbalances of the budget system in the context of ensuring budgetary security of Ukraine]. *Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade. A series of "Economic Sciences"*, no. 5, pp. 110–118.
17. Onyshchenko S. V. (2017) Metodichni pidkhid otsiniuvannia biudzhetnoi bezpeky derzhavy [Methodical approach to assessing the budget security of the state]. *Problems of Systemic Approach in the Economy*, vol. 2, pp. 118–124.
18. Kushnirchuk Yu. M. (2012) Realizatsiia fiskalnoho potentsialu podatkov na ekonomichni resursy z metoiu zmitsnennia biudzhetnoi bezpeky [Implementation of the fiscal potential of taxes on economic resources in order to strengthen budget security]. *Scientific Bulletin of UNFU*, vol. 22.1, pp. 273–281.
19. Futerko O. I. (2013) Biudzhetna bezpeka Ukrainy [Budget security of Ukraine]. *The actual problems of regional economy development*, vol. 9(2), pp. 319–326.
20. Tymchyshyn Yu. V. (2019) Biudzhetna bezpeka rehioniv Ukrainy v umovakh detsentralizatsii derzhavnoho upravlinnia [Budget security of the regions of Ukraine in terms of decentralization of public administration]. *Regional Economy*, no. 3, pp. 106–114. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2019-3-11>